

El rol dels municipis en la governança de la formació professional

Andreu Termes i Joan Checa
Institut Metròpoli

INTRODUCCIÓ

L'impuls de la formació professional (FP) afronta alguns reptes estructurals: dificultats per equilibrar l'oferta i la demanda, diferències persistents en el perfil de l'alumnat entre vies acadèmiques i professionals o concentració de l'oferta en grans ciutats en detriment de les viles mitjanes.

Alguns d'aquests reptes es podrien mitigar amb una governança territorialitzada que incorpori els ens locals i que tingui l'objectiu d'adaptar la planificació a les realitats socials i econòmiques locals.

LA GOVERNANÇA DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL

És un procés complex que inclou diversos actors (Govern i Administració, sector públic i privat), relacions interdependents i diferents eines de cooperació, tant formals com informals.

Històricament, al nostre país la governança de l'FP s'ha configurat sota un model corporatiu: una xarxa plural d'actors públics i privats en què l'Administració pública comparteix protagonisme amb empreses, associacions empresarials, cambres de comerç, sindicats i altres agents socials. La participació del món local ha estat tradicionalment molt limitada.

LA TERRITORIALITZACIÓ CREIXENT EN L'ÀMBIT DE L'FP

En els darrers anys, però, la territorialització, tant a escala autonòmica com municipal, ha guanyat centralitat: s'ha posat l'accent en la importància de la distribució territorial de places, la connectivitat, l'accessibilitat de l'oferta i la necessitat d'alinejar-la amb els dispositius educatius i el teixit productiu local. Aquest procés ha estat impulsat per alguns canvis normatius:

- La **Llei 12/2009, d'educació de Catalunya**, que estableix que l'oferta d'FP s'ha de programar amb la participació de municipis i agents socials i econòmics. Preveu que els ajuntaments puguin determinar i programar ensenyaments d'FP al seu territori.
- El **Decret 284/2011, d'ordenació general de la formació professional inicial**, que recull la cooperació entre el Departament i les administracions locals a l'hora d'informar sobre la formació professional, orientar sobre aquesta i coordinar-la.
- La **Llei 3/2022, d'ordenació i integració de l'FP**, que estableix l'obligació d'impulsar un mapa de l'FP per comunitats autònomes amb informació integrada sobre l'oferta formativa, els itineraris, el mercat laboral i les perspectives sectorials.
- L'**Acord de Govern 159/2023**, que va impulsar la creació del mapa integrat de la formació professional. La seva implementació recau en l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya (FPCAT).

LES EINES DE GOVERNANÇA LOCAL DE L'FP

En els darrers anys també s'han consolidat diferents eines de governança local que han permès als municipis contribuir de manera decisiva a la planificació de la formació professional:

- **Consells territorials de l'FP**: espais de trobada entre administracions, agents econòmics i comunitat educativa. La seva funció és fer propostes i ajustar l'oferta territorial a les necessitats productives.
- **Fòrum de Ciutats amb Consell d'FP**: té com a objectiu esdevenir un interlocutor necessari davant d'altres administracions per defensar l'opinió i la tasca desenvolupada als municipis al voltant de l'FP.
- **Plans municipals de l'FP**.
- **Diagnòstics de la Fundació BCN Formació Professional**: sobre l'adequació de l'FP a les necessitats sectorials des d'una dimensió territorial i metropolitana.

CONCLUSIONS

La territorialització i la municipalització de la governança de la formació professional són positives perquè:

- Incrementen la legitimitat política dels processos de presa de decisions.
- Faciliten l'ajustament entre l'oferta educativa i les necessitats del teixit productiu local.
- Minimitzen dinàmiques competitives entre municipis.
- Faciliten la innovació.
- Limiten els efectes regressius de l'efecte barri i amplien l'accessibilitat real a l'FP.

Per tot això, és recomanable un model de governança de l'FP que aprofundeixi en la dimensió territorial i descentralitzada, que doni més pes al nivell municipal i que reforci l'estructura horitzontal i en xarxa. L'objectiu és assolir una planificació flexible i adaptada a la diversitat de contextos locals que garanteixi l'equitat i la justícia territorial.

Idees clau de l'article del mateix títol de l'[Anuari 2025 de l'Observatori de l'Educació Local](#), Diputació de Barcelona, 2026

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Educació